

بیمارستان شهید محمد منتظری

آسیب ستون فقرات

تاریخ تدوین: ۱۳۹۸/۰۹/۲۳

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۹/۰۹

تاریخ بازنگری بعدی: ۱۴۰۷/۰۹/۰۹

کد: MH.BR.PE.ICU.۱۲۵

واحد آموزش به بیمار

ستون فقرات از ۳۳ مهره ی استخوانی تشکیل شده است که از طناب نخاعی که خود مجموعه ای از عصب هاست محافظت می کند. هر گونه صدمه به ستون فقرات باعث آسیب دیدن آن و ایجاد تأثیرات طولانی مدت بر روی جنبه های مختلف زندگی می شود. به عنوان مثال آسیب به مهره ی ۷ گردنی ممکن است باعث بی حرکتی مادام پاهای و آسیب مهره های ۱ تا ۴ گردنی بیمار را به صورت مادام العمر محتاج تنفس کمکی می کند. گاهی آسیب می تواند بیمار را دچار فلج هر چهار اندام کند یا به کام مرگ بکشاند.

علل:

بیشترین علت آسیب ستون فقرات در تصادفات غیر قابل پیش بینی (به ویژه ضربه به سرو صورت یا گردن و یا ناحیه ی پشت. فکسه ی سینه و کمر) رخ می دهد.

از علل دیگر می توان به:

۱. شیرجه زدن در آب کم عمق
۲. سقوط از ارتفاع
۳. آسیب دیدن سر یا ستون فقرات در ورزش
۴. چرخش شدید در قسمت وسط بدن
۵. یک حمله ی خشونت آمیز مثل گلوله ی یک توپ
۶. پوکی استخوان اشاره نمود.

علائم:

درد- فشار یا سفتی در قسمت پشت یا ناحیه ی گردن مهم ترین علامت می باشد و بقیه علائم شامل:

سردرد ، مشکل در راه رفتن ، از دست دادن توانایی کنترل مثانه و روده ، ناتوانی در حرکت دست ها و پاها ، احساس سوزن سوزن شدن و بی حسی در دست ها و پاها یا فقط پاها ، عدم هوشیاری ، موقعیت غیر طبیعی سر

تشخیص:

علائم بالینی بیمار در ابتدا در نظر گرفته می شود و در مرحله ی بعد برای تشخیص این شکستگی ها از رادیوگرافی معمولی و سی تی اسکن استفاده و برای بررسی آسیب احتمالی نخاع از ام آر آی استفاده می کنند.

درمان:

درمان بسته به اینکه شکستگی در کدام یک از مهره ها ایجاد شده ، شدت ، شکل و نوع شکستگی چگونه است ، متفاوت می باشد. شکستگی های خفیف و بسته به نظر پزشک از ۶ تا ۱۲ هفته با پوشیدن بریس بهبود می یابند و شکستگی های شدید نیاز به جراحی دارد. جراحی با هدف برداشتن فشار و جاناندازی شکستگی و حتی با استفاده از وسایل فلزی مثل انواع پیچ و میله انجام می شود همچنین درمان دارویی و در کنار آن بسته به عارضه های جانبی ایجاد شده درمان های دیگری مثل توانبخشی و روان درمانی توسط یک روانپزشک و مشاوره روانشناس در نظر گرفته می شود

مراقبت های پس از جراحی

- گردن بند بیمار در حالت ایستاده بسته و در حالت خوابیده باز باشد
- روز بعد از عمل رژیم مایعات و سپس پرپر و تین شروع شود
- تعداد وعده های غذایی بیشتر و حجم وعده ها کمتر شود

- از ایجاد یبوست بعد از عمل جراحی جلوگیری شود
- بیمار از توالد فرنگی استفاده کند
- سوند ادراری بیمار بعد از خارج شدن از تخت با دستور پزشک خارج می گردد
- ۴۸ ساعت بعد از عمل بیمار با دستور پزشک می تواند از تخت خارج شود
- پانسمان محل عمل ۲۴ ساعت اول نیاز به تعویض ندارد مگر اینکه خیس شود از روز دوم روزانه تعویض شود
- معمولاً درن بیمار تا ۴۸ ساعت بعد باید باشد که طی این زمان تخلیه و وکیوم می شود و سپس در روز سوم خارج می شود.
- انجام نرمش و حرکات بدنی ملایم بیمار در تخت و بعد از خارج شدن از تخت و هنگام ترخیص از بیمارستان فراموش نشود
- روز ۱۴-۱۸ بعد از عمل بخیه ها با نظر پزشک معالج کشیده می شود
- یک هفته بعد از عمل بیمار می تواند حمام کند برای حمام کردن روی صندلی نشاندن شود البته با اجازه ی پزشک معالج
- برای جلوگیری از زخم بستر ۲۴ ساعت بعد از جراحی بیمار هر دو ساعت یک بار بیمار به یک پهلو خوابانیده شود

- مناطق تحت فشار پوست با کرم یا لوسیون ملایم کاملاً چرب شود
- در بیماران با فلج چهار اندام برای جلوگیری از افتادگی وید شکلی اندام ها آتل بلند نگه دارنده توصیه می شود البته آتل ها باید هر دو ساعت باز و بسته شود
- برای جلوگیری از افسردگی و افزایش سازگاری روانی بهتر است تا حد امکان بیمار فعالیت های شخصی خود را به طور مستقل انجام دهد.

پیشگیری:

حوادث ممکن است غیر قابل پیش بینی باشند با این حال با رعایت چند نکته می توان از صدمات پیشگیری کرد و یا آنها را به حداقل رساند
از جمله:

✓ رعایت قوانین و قواعد در هر شرایطی

✓ بستن کمربند ایمنی در خودرو

✓ هیچ وقت در استخر کم عمق شیرجه نزنید

✓ استفاده از وسایل و تجهیزات مناسب در حین ورزش های پرتحرک

✓ استفاده از اصول و وسایل ایمنی حین انجام کار

✓ پیشگیری از کمبود ویتامین D و کلسیم

در صحنه ی حادثه:

اگر تصور می کنید شما یا شخص دیگری دچار این آسیب شده است به چند نکته توجه کنید:

- بلافاصله به اورژانس اطلاع دهید. هر چه سریعتر اورژانس برسد، بهتر خواهد بود.
- فرد را حرکت ندهید مگر اینکه کاملاً ضروری باشد. حرکت نیز شامل همراهی کردن سر و گردن با ستون فقرات می باشد
- شخص را تشویق کنید تا حد امکان بی حرکت بماند حتی اگر تصور می کند که می تواند حرکت کرده و به تنهایی راه برود
- اگر فرد نفس نمی کشد احیا را شروع کنید. در زمان دادن تنفس مصنوعی سر را به عقب نکشید به جای آن فک را به سمت جلو (بالا) بکشید.